

вання до створення органів, яким ця функція мала б бути передана. Певна послідовність в цьому вбачається, оскільки така зміна підходу позбавляла певного тиску на слідчого з боку прокурора як безпосереднього керівника органу прокуратури. Створення ж ДБР є логічним продовженням закладених ще в 1996 році змін.

Можливо, як вбачається, пов'язувати ідеї створення ДБР як окремого незалежного органу досудового слідства ще й з Концепцією судово-правової реформи від 28 квітня 1992 року, де серед ключових тез виділялося законодавче закріплення процесуальної незалежності слідчого та необхідність створення єдиного слідчого апарату. Остання теза, до речі, в сучасних умовах боротьби з корупцією, коли концентрація слідчих повноважень, особливо відносно корупційних правопорушень є досить цікавою. Деякі автори вважають доречним з метою усунення конкурентної боротьби на полях визначення підслідності між окремими органами досудового розслідування провести реформування системи досудового слідства, з позбавленням СБУ функцій органу досудового слідства, залишивши лише статус спецслужби та об'єднання під дахом ДБР шляхом поглинання НАБУ, з подальшим створенням Державного бюро військової юстиції чи наділити такими функціями військові органи правопорядку, яким і будуть підслідні злочини проти військового порядку несення військової служби (військові злочини), окрім тих кримінальних правопорушень які мають бути підслідним ДБР, в склад якого входить і НАБУ (Баганець О. В. Концепція вдосконалення діяльності правоохоронних органів України / передм. М. А. Погорецький. К.: Алерта, 2019. С. 200).

На наш погляд, подальше формування Державного бюро розслідувань в Україні має провадитися з урахуванням не тільки закордонного, але й власного історичного досвіду.

Владишевська В. В.

асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЩОДО КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Важлива подія в реформуванні системи правоохоронних органів в нашій державі відбулась 27 листопада 2018 року, оскільки саме в цей день розпочав свою роботу новостворений орган — Державне бюро розслідувань (ДБР).

ДБР — досить молодий орган, але за цей короткий період було проведено конкурси, призначено працівників на посади, створено сім територіальних управлінь. Станом на 29 травня поточного року ДБР було зареєстровано 11 715 кримінальних проваджень, з яких 1 191 скеровано до суду з обвинувальними актами.

Попре те, що ДБР лише нещодавно почав повноцінно функціонувати, вже назріла необхідність уточнення положень Закону України «Про державне бюро розслідувань». 21 травня 2019 року у газеті «Голос України» було опубліковано текст Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань», підписаний Президентом України 18 травня 2019 року (Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань: Закон України від 16.05.2019 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2720-19>). Даним законом внесено цілий ряд змін щодо кадрового забезпечення ДБР.

Заслуговує на увагу, насамперед, законодавче закріплення вимог до осіб, які претендують на заняття вакантних посад Директора територіального органу Державного бюро розслідувань та Керівника підрозділу центрального апарату. Зокрема, Директором територіального органу Державного бюро розслідувань може бути громадянин України, який: має вищу юридичну освіту, стаж роботи в галузі права не менше семи років (після здобуття вищої освіти); досвід роботи на керівних посадах не менше трьох років та вільно володіє державною мовою. Керівником підрозділу центрального апарату Державного бюро розслідувань може бути громадянин України, який: має вищу освіту відповідно до напрямку діяльності підрозділу; стаж роботи у відповідній сфері не менше семи років; досвід роботи на керівних посадах не менше трьох років та вільно володіє державною мовою. Слід відзначити, що не може бути призначена на посади директора територіального органу, керівника підрозділу центрального апарату Державного бюро розслідувань особа, яка підпадає під певні обмеження, серед яких: недієздатність або обмежена дієздатність; не погашена або не знята судимість, притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією протягом останнього року; пряме підпорядкування близьких осіб у разі призначення; не проходження спеціальної перевірки. Такі законодавчі зміни вважаються повністю виправданими та обґрунтованими.

Ще одним позитивним нововведенням є обов'язок складання присяги осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань. Особи, які вперше призначаються на посади рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань та у відповід-

них випадках пройшли встановлений строк стажування, складають присягу такого змісту: «Я, (прізвище, ім'я та по батькові), вступаючи на службу до Державного бюро розслідувань, усвідомлюючи свою високу відповідальність, клянуся завжди залишатися відданим Українському народові, неухильно додержуватися Конституції та законів України, поважати та охороняти права, свободи і законні інтереси людини і громадянина, честь держави, бути чесним, сумлінним і дисциплінованим, зберігати державну та іншу охоронювану законом таємницю». Особа рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань підписує текст присяги, що зберігається в її особовій справі. Порядок складення присяги встановлює директор Державного бюро розслідувань.

Аналізуючи зміст тексту присяги, слід відзначити його спрямування на усвідомлення зазначеними вище особами відповідальності за прийняті рішення перед народом України, а не перед конкретною особою; в ньому в стислій формі прописано основні орієнтири поведінки суб'єкта, що приймає присягу, виконання яких є його обов'язком. Змістом присяги є зобов'язання виконати певну обіцянку. Особа, що складає присягу, повинна здійснювати свої дії усвідомлено, адже вона бере на себе відповідальність і присягає у виконанні відповідних зобов'язань. Присяга, як коротка формула, включає ідею служби, ідею обов'язку. Урочистість присяги обумовлена такими наслідки: по-перше, задіюються позитивні емоції, які спричиняють почуття ідентичності з формованою соціальною спільнотою; по-друге, присяга містить загальну модель поведінки, яку приймає особа, своєрідний орієнтир її повноважень і обов'язків; по-третє, формується почуття відповідальності за свою поведінку (Теоретико-правовий аналіз поняття «присяга» [Електронний ресурс] / М. М. Маськовіта. — Режим доступу: http://science2016.lp.edu.ua/sites/default/files/Full_text_of_%20papers/vnulpurn_2015_825_29.pdf).

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що прийнятті законодавчі зміни в частині удосконалення кадрового забезпечення позитивно вплинуть на подальшу роботу Державного бюро розслідувань щодо встановлення справедливості у суспільстві шляхом незалежного та всебічного розслідування злочинів задля притягнення винних до відповідальності, незважаючи на їхні посади, зв'язки та ресурси.